

Veileder til forskrift om bekjempelse av aviær influensa hos fjørfe og andre fugler i fangenskap

Kap II. Tiltak ved mistanke om høypatogen aviær influensa

1. § 5 Tiltak i dyrehold med mistanke om høypatogen aviær influensa
2. § 6 Unntak fra § 5 første ledd
3. § 7 Restriksjoner i andre dyrehold
4. § 8 Restriksjoner på forflytning (standstill)

Kap III Tiltak ved utbrudd av høypatogen aviær influensa i et dyrehold

1. § 10 Tiltak i dyrehold med utbrudd
2. § 11 Unntak fra § 10
3. § 12 Oppheving av restriksjoner
4. § 13 Gjeninnsetting av dyr
5. § 14 Tiltak som angår svin i smittet dyrehold
6. § 15 Tiltak i kontaktdyrehold

Kapittel IV Opprettelse av soner og tiltak i soner ved utbrudd av høypatogen aviær influensa

1. § 16 Opprettelse av soner
2. § 17 Plikter i risiko- og observasjonssoner
3. § 20 første ledd; unntak fra forbud om transport i risiko- og observasjonssoner
4. § 20 andre ledd; unntak fra tiltak i §§ 16, 18 og 19
5. § 22 Ytterligere tiltak i sonene

Kapittel V Høypatogen aviær influensa i slakterier, på grensekontrollstasjoner og i transportmidler

1. §§ 23 og 24

Kapittel VI. Tiltak ved utbrudd av høypatogen aviær influensa av subtype H5N1 i et dyrehold

1. § 25 Opprettelse av A- og B-områder
2. § 27 Unntak fra § 26; forbud i A- og B-områder
3. § 28 Varighet av forbud i A- og B-områder

Kapittel VII Tiltak ved mistanke om og utbrudd av lavpatogen aviær influensa i et dyrehold

1. § 29 Mistanke om utbrudd av lavpatogen aviær influensa i et dyrehold
2. § 30 Utbrudd av lavpatogen aviær influensa i dyrehold
3. § 31 Unntak fra § 30
4. § 33 Andre tiltak ved utbrudd av lavpatogen aviær influensa

Kapittel VIII Opprettelse av risikosone og tiltak i sonen ved utbrudd av lavpatogen aviær influensa i et dyrehold

1. § 35 Opprettelse av risikosone
2. § 36 Plikter i risikozonen
3. § 38 Første ledd; unntak fra forbud om transport i risikozonen
4. § 38 Andre ledd; andre unntak i risikozonen
5. § 40 Ytterligere tiltak i risikozonen

Veileder til forskrift om bekjempelse av høypatogen aviær influensa hos fjørfe og andre fugler i fangenskap

Forskrift 27. juni 2002 nr. 732 om bekjempelse av dyresjukdommer gjelder i tillegg til de særlige bestemmelser som følger av forskrift xx.xx.2007 om bekjempelse av aviær influensa hos fjørfe og andre fugler i fangenskap og denne veilederen til forskriften.

Plan for forebygging og bekjempelse av aviær influensa gir detaljerte retningslinjer for Mattilsynets håndtering ved mistanke og utbrudd. Denne veilederen henviser til ”*bekjempelsesplanen for AI*” for nødvendig utfyllende informasjon.

Kap II. Tiltak ved mistanke om høypatogen aviær influensa

1. § 5 Tiltak i dyrehold med mistanke om høypatogen aviær influensa

1.1 Første ledd

Distriktskontoret fatter vedtak om at det foreligger mistanke om høypatogen aviær influensa i et dyrehold og at bestemmelsene i denne forskriften gjelder. Distriktskontoret fører tilsyn etter § 5 første ledd.

Distriktskontoret skal ta ut prøver for å bekrefte eller avkrefte utbrudd av sykdommen. Se bekjempelsesplanen for AI.

En epidemiologisk undersøkelse skal starte opp for å avdekke eventuelle smittekontakter inn og ut av dyreholdet. Se bekjempelsesplanen for AI.

Bokstav e)

Forbudet gjelder ikke husdyr av klassen pattedyr, som holdes kun i bolighus og ikke har kontakt med fjørfe eller andre fugler i fangenskap og ikke har tilgang til områder hvor disse holdes.

Bokstav g)

Dyreiere plikter på forespørsel å vise distriktskontoret liste over antall dyr i hver produksjonskategori som er syke, døde eller som kan være smittet, jf også hjemmel i matloven § 14 annet ledd.

1.2 Annet ledd

Etter en vurdering basert på den foreløpige epidemiologiske undersøkelsen, kan regionkontoret avgjøre at mistenkt tilfelle skal håndteres som om sykdommen var påvist. Dette er særlig aktuelt dersom fjørfetettheten er stor i området.

2. § 6 Unntak fra § 5 første ledd

Distriktskontoret kan i særskilte tilfeller gi tillatelse om unntak fra bestemmelsene i § 5 første ledd. Unntak skal basere seg på en risikovurdering, bl.a. med tanke på andre tiltak som er gjennomført i dyreholdet. Eventuelt mottakssted må i tillegg vurderes.

3. § 7 Restriksjoner i andre dyrehold

De foreløpige resultatene av den epidemiologiske undersøkelsen danner grunnlag for å vurdere om det er behov for å opprette en *midlertidig restriksjonssone* rundt det mistenkte dyreholdet. En slik sone er spesielt aktuell dersom det mistenkte dyreholdet ligger i et område

med stor fjørfetthet. I sonen kan noen av eller alle tiltakene som gjelder ved mistanke gjennomføres i dyreholdene.

Hovedkontoret fastsetter, etter innspill fra regionkontoret, forskrift om midlertidig restriksjonssone.

Ved behov for å gjennomføre tiltak i andre dyrehold enn det mistenkte, kan regionkontoret fatte vedtak med hjemmel i § 7 annet ledd.

4. § 8 Restriksjoner på forflytning (standstill)

Formålet med å stoppe transport av fugler og egg i en begrenset periode er å hindre videre smittespredning og få bedre oversikt over situasjonen. De foreløpige resultatene av den epidemiologiske undersøkelsen danner grunnlag for å vurdere behovet for transportrestriksjoner. Restriksjoner på forflytning er spesielt aktuelt dersom det mistenkte dyreholdet ligger i et område med stor fjørfetthet.

Restriksjonene kan gjennomføres i et eller flere områder med epidemiologisk tilknytning til mistanken. I helt spesielle tilfeller kan transportrestriksjonene utvides til å gjelde hele landet. Hovedkontoret fastsetter forskriften.

Kap III Tiltak ved utbrudd av høypatogen aviær influensa i et dyrehold

1. § 10 Tiltak i dyrehold med utbrudd

Etter at utbrudd av høypatogen aviær influensa er bekreftet, skal regionkontoret fatte vedtak om avlivning. Det er Hovedkontoret som skal bekrefte det første utbruddet av aviær influensa.

I dyrehold med utbrudd gjelder tiltakene i §§ 5 og 10. Distriktskontoret forestår anvisning og fører tilsyn.

Det skal føres detaljert oversikt over hva som avlives og saneres, som grunnlag for erstatningsberegning. Grunnlagsdata for erstatningsberegning skal sendes til Fylkesmannen med kopi til Statens landbruksforvaltning.

Bokstav g)

Mattilsyntes distriktskontor skal føre tilsyn og gi anvisninger om de tiltak som er nødvendige for å hindre at smitte spres.

Saneringen skal i utgangspunktet omfatte bygninger der dyrene har vært oppstallet, beiteområder og andre områder, kjøretøy brukt til transport av fjørfe eller andre fugler i fangenskap, kadaver, kjøtt, fôr, gjødsel, brukt strø, innredning, utstyr og andre materialer eller gjenstander som kan være kontaminert med viruset. Se bekjempelsesplanen for AI.

2. § 11 Unntak fra § 10

Regionkontoret kan i helt spesielle tilfeller beslutte å gjøre unntak fra kravet i § 10 bokstav a) om avliving av fugler i smittet dyrehold. Beslutningen skal tas i samråd med hovedkontoret.

Unntak fra krav om avliving kan være aktuelt dersom dyreholdet består av to eller flere epidemiologisk fullstendig atskilte enheter mhp beliggenhet og daglig drift. Det skal i

vurderingen tas hensyn til blant annet struktur, størrelse, drift, oppstalling, foring, utstyr og smittemessige forhold ved persontrafikk.

Unntak fra avlaving kan også være aktuelt dersom utbruddet er i dyrehold med andre fugler i fangenskap eller fjørfe som holdes av eier for produksjon til eget bruk eller som kjæledyr. Dette gjelder også sirkus, dyrepark, dyrebutikk, naturpark, eller inngjerdet område der fjørfe eller andre fugler i fangenskap er holdt for vitenskapelige formål, eller for å bevare truede eller offisielt registrerte sjeldne arter av fjørfe eller andre fugler i fangenskap.

Et slikt dyrehold skal følges opp med en klinisk inspeksjon, ytterligere overvåking samt uttak av prøver for å kartlegge smittestatus. Dette skal gjennomføres med 21 dagers intervaller.

Flytting av fuglene er i utgangspunktet ikke tillatt, jf § 10 første ledd som viderefører bestemmelsene i § 5. Dersom regionkontoret etter en vurdering og med hjemmel i § 11 første ledd likevel tillater at de flyttes, skal dette skje på vilkår og ikke før de er testet.

Regionkontoret kan etter en særskilt vurdering likevel tillate flytting av dyrene før de er overvåket og testet pga dyrevernmessige forhold. Det er en forutsetning at dyrene flyttes til et utvalgt dyrehold hvor overvåking og testing kan utføres under tilsyn av distriktskontoret på stedet. **Forflytning skal ikke være til hinder for effektiv bekjempelse av sykdommen.**

Hovedkontoret skal informere Kommisjonen og ESA om unntak fra avlaving i henhold til § 11 andre ledd.

3. § 12 Oppheving av restriksjoner

Distriktskontoret attesterer når tiltakene er gjennomført.

4. § 13 Gjeninnsetting av dyr

Distriktskontoret anviser etter § 13. Anvisning for gjeninnsetting skal inneholde beskrivelse av rutiner og plikter som skal gjennomføres i en periode på minimum 21 dager etter innsettet, og skal sikre at eventuelt tilstedeværende aviært influensavirus oppdages og ikke spres. Se bekjempelsesplanen for AI.

5. § 14 Tiltak som angår svin i smittet dyrehold

For nærmere retningslinjer for håndtering av svin i smittet dyrehold, se bekjempelsesplanen for AI.

6. § 15 Tiltak i kontaktdyrehold

Distriktskontoret kan fatte vedtak, på bakgrunn av en epidemiologisk undersøkelse, om at et dyrehold er å anse som et kontaktdyrehold, jf første ledd. Regionkontoret kan fatte vedtak om at tiltak i § 10 gjøres gjeldende i kontaktdyrehold, jf tredje ledd.

Dersom avlaving gjennomføres i kontaktdyrehold, skal distriktskontoret sørge for at prøver blir tatt av fuglene, for å bekrefte eller avkrefte smitte.

For nærmere kriterier for gjennomføring av tiltak i henhold til § 10 i kontaktdyrehold, se bekjempelsesplanen for AI.

Kapittel IV. Opprettelse av soner og tiltak i soner ved utbrudd av høypatogen aviær influensa

1. § 16 Opprettelse av soner

Risiko- og observasjonssoner skal opprettes ved utbrudd av høypatogen aviær influensa. Regionkontoret foreslår sonenes utstrekning og hovedkontoret fastsetter forskrift om opprettelse av soner.

Ved opprettelse av soner skal det tas hensyn til geografiske, administrative, økologiske og andre epidemiologiske forhold som er relevante for spredning av høypatogen aviær influensa virus. Dersom en sone omfatter et annet land, skal hovedkontoret samarbeide med veterinærmyndighetene i berørte land om opprettelse av sonen.

Distriktskontoret skal føre tilsyn med fjørfevirksomheter i sonen og ta ut prøver for laboratorieundersøkelser for å utelukke spredning av høypatogen aviært influensavirus, se bekjempelsesplanen for AI.

2. § 17 Plikter i risiko- og observasjonssoner

Bestemmelsene er her formulert som plikter for å synliggjøre dyreeiers ansvar.

Bokstav h):

Tilsvarende krav om rapportering, til enhver tid, følger av forskrift om midlertidige forebyggende tiltak for å hindre smitte av høypatogen aviær influensa fra ville fugler til fjørfe og andre fugler holdt i fangenskap § 3 (FOR 2005-12-05 nr 1417).

3. § 20 første ledd; unntak fra forbud om transport i risiko- og observasjonssoner

Forskrift om generelle dyrehelsemessige betingelser for produksjon, bearbeiding, omsetning og import fra tredjeland av næringsmidler av animalsk opprinnelse til konsum (FOR 2005-09-09 nr 1045) gir bestemmelser for merking av kjøtt som er underlagt transportforbud i forbindelse med opprettelse av soner, jf vedlegg IV. Det er gitt henvisninger til denne forskriften der det er aktuelt.

Forskriften gir også bestemmelser om at næringsmidler av animalsk opprinnelse ikke skal fremstilles av dyr som kommer fra soner som er opprettet i forbindelse med smittsom dyresjukdom, jf § 4. Paragraf 5 gir likevel virksomheter anledning til å søke om unntak, på vilkår, fra dette forbudet.

3.1 Generelt

For å sørge for at Mattilsynet har kontroll med forflytninger som utgjør en mulig smitterisiko, gjelder et forbud mot visse forflytninger - med mulighet for unntak. Regionkontoret behandler søknad om transport særskilt og kan etter en risikovurdering, og på vilkår, fatte vedtak om tillatelse til den enkelte transport. Regionkontoret utpeker mottakerdyrehold eller -virksomhet der dette er et vilkår.

Hvilke transporter som kan tillates og vilkårene for transporten går fram av denne veilederen. Vilråene gjennomfører EØS forpliktelser og skal stilles så langt det er mulig. Det skal heller ikke gis dispensasjoner med hjemmel i § 42 som bryter med våre internasjonale avtaler. Alternativt kan Hovedkontoret avgjøre at Mattilsynet skal gi mer generelle tillatelser til transport.

3.2 Generelle vilkår

Gjelder for alle tillatelser gitt etter § 20.

- Når tillatelse til transport gis, må regionkontoret samtidig sikre at det gjennomføres relevante smittehygieniske tiltak i forbindelse med transporten og i mottakerdyreholdet/-virksomheten.
- Det skal ikke foreligge mistanke om høypatogen aviær influensa i avsenderdyreholdet; om nødvendig skal det stilles vilkår om at dyrene er klinisk undersøkt før transport.
- Transportmidlet som brukes skal vaskes og desinfiseres før og etter bruk.
- Produkter skal behandles, lagres og transporteres på en slik måte at andre produkter ikke kontamineres.
- Fjørfe, andre fugler i fangenskap, kjøtt, egg og andre produkter som tillates transportert skal kun omsettes på *det nasjonale markedet*.

3.3 Spesielle vilkår for unntak fra transportforbudet i §§ 18 og 19.

3.3.1. *Fjørfe fra dyrehold i risikozonen til slakteri*

Følgende vilkår gjelder for transport;

- a) Slakteriet skal være utpekt, og dyrene skal transporteres direkte til slakteriet og slaktes uten opphold.
- b) Max 24 timer før transport til slakteriet skal veterinær ved distriktskontoret foreta en klinisk undersøkelse av dyrene i dyreholdet; dyrene skal ved undersøkelsen ikke vise kliniske symptomer som kan indikere AI.
- c) Eventuelle laboratorieprøver som er tatt i forbindelse med den kliniske undersøkelsen, skal ikke indikere smitte med AI.
- d) Distriktskontoret for dyreholdet skal varsle tilsynsveterinæren på slakteriet om forsendelsen. Tilsynsveterinæren skal akseptere forsendelsen og informere distriktskontoret for dyreholdet når dyrene er slaktet.
- e) Kjøretøyet skal være forseglet av distriktskontoret.
- f) Tilsynsveterinæren skal undersøke dyrene grundig ved ankomst og etter at de er slaktet.
- g) Fjørfe fra risikozonen skal holdes atskilt fra annet fjørfe, og slaktes for seg eller til annen tid enn annet fjørfe (fortrinnsvis på slutten av dagen). Rengjøring og desinfeksjon skal være gjennomført før annet fjørfe kan slaktes igjen.
- h) Kjøtt fra dyrene skal merkes i henhold til *forskrift om generelle dyrehelsemessige betingelser for produksjon, bearbeiding, omsetning og import fra tredjeland av næringsmidler av animalsk opprinnelse til konsum, vedlegg IV (FOR 2005-09-09 nr 1045)*.
- i) Kjøtt fra dyrene skal være framstilt, oppskåret, transportert og lagret atskilt fra kjøtt som skal eksporteres.
- j) Biprodukter fra prosessen skal avfallsbehandles som høyrisikoavfall.

3.3.2 *Fjørfe fra dyrehold i observasjonssonen til slakteri i egen sone og ut av sonene* Pkt 3.3.1, bokstav a) til d) samt h) gjelder som vilkår for transport.

3.3.3 *Fjørfe fra dyrehold utenfor sonene til slakteri i observasjonssonen* Pkt 3.3.1 bokstav a) og d) gjelder for transport.

3.3.4 *Fjørfe fra dyrehold utenfor risikozonen til slakteri i risikozonen* Pkt 3.3.1, bokstav a), d) og g) gjelder for transport. I tillegg skal kjøtt fra dyrene være framstilt, oppskåret, transportert og lagret atskilt fra kjøtt framstilt fra fjørfe med opprinnelse i risikozonen og biprodukter fra prosessen skal avfallsbehandles.

3.3.5 *Fra rugeri i sonene; når daggamle kyllinger kommer fra egg med opprinnelse i dyrehold i risiko- og observasjonssone*

Følgende vilkår gjelder for transport;

- a) Kyllingene skal transporteres til andre dyrehold, fortrinnsvis utenfor risiko- og observasjonssonen.
- b) Kyllingene skal transporteres i kjøretøy forseglet av distriktskontoret.
- c) Relevante smittehygieniske tiltak skal gjennomføres i mottakerdyreholdet, under distriktskontorets veiledning.
- d) Etter kyllingenes ankomst skal distriktskontoret føre tilsyn i mottakerdyreholdet.
- e) Dersom kyllingene transporteres ut av risiko- eller observasjonssonen, skal dyrene forbli i mottakerdyreholdet i minst 21 dager.

3.3.6 *Fra rugeri i sonene; når daggamle kyllinger kommer fra egg med opprinnelse i dyrehold utenfor risiko- og observasjonssone.*

Dersom rugeriet ved rutiner og hygieniske forhold kan dokumentere at rugeeggene ikke har vært i smittekontakt med rugeegg eller daggamle kyllinger med opprinnelse i dyrehold i risiko- eller observasjonssonen gjelder kun pkt 3.3.5 bokstav a) som vilkår for transport. Alternativt gjelder pkt 3.3.5 bokstav a) til e).

3.3.7 *Fjørfe under oppverping som kommer fra risikosone*

Følgende vilkår gjelder for transport;

- a) Dyrene skal transporteres til dyrehold fortrinnsvis i risiko- eller observasjonssonen.
- b) Mottakerdyreholdet skal ikke holde annet fjørfe.
- c) Eventuelle laboratorieprøver som er tatt i forbindelse med den kliniske undersøkelsen, skal ikke indikere smitte med AI.
- d) Veterinær ved distriktskontoret skal foreta en klinisk undersøkelse av dyrene i avsenderdyreholdet og spesielt av dyrene som skal flyttes. Dyrene skal ved undersøkelsen ikke vise kliniske symptomer som kan indikere AI.
- e) Dyrene skal transporteres i kjøretøy forseglet av distriktskontoret.
- f) Distriktskontoret skal føre tilsyn i mottakerdyreholdet etter kyllingenes ankomst.
- g) Dersom kyllingene flyttes ut av risiko- eller observasjonssonen, skal dyrene forbli i mottakerdyreholdet i minst 21 dager.

3.3.8 *Fjørfe under oppverping som kommer fra observasjonssone*

Pkt 3.3.7, bokstav b), f) og g) gjelder som vilkår.

3.3.9 *Rugeegg fra dyrehold i eller utenfor risiko- og observasjonssone*

Rugeegg kan tillates transportert til utpekt rugeri i sonene forutsatt at det stilles nødvendige generelle vilkår jf pkt 3.2.

3.3.10 *Rugeegg fra dyrehold i risikozonen til utvalgt rugeri i Norge*

Følgende vilkår gjelder for transport;

- a) Foreldreflokken er undersøkt av veterinær ved distriktskontoret og undersøkelsen ikke gir grunnlag for mistanke om aviær influensa
- b) Rugeeggene og emballasjen desinfiseres før forsendelse.
- c) Muligheter for sporing er ivaretatt.
- d) Rugeeggene transporteres i kjøretøy forseglet av distriktskontoret.
- e) Rugeriet gjennomfører smittehygieniske tiltak etter veiledning fra distriktskontoret.

3.3.11 *Rugeegg fra dyrehold i observasjonssone til utvalgt rugeri utenfor sonen*
Pkt 3.3.10, bokstav b) og c) gjelder som vilkår for transport. I tillegg kan rugeeggene behandles som avfall.

3.3.12 *Konsumegg fra dyrehold i risiko- og observasjonssone*

- Konsumegg kan tillates transportert til et utvalgt eggpakkeri. Eggene skal sendes i engangsemballasje og det skal stilles krav til gjennomføring av smittehygieniske tiltak, eller
- Transporten skal gå til en virksomhet som produserer eggprodukter i samsvar med *forskrift om produksjon mv av eggprodukter* (FOR 1994-08-18 nr. 833) og på en slik måte at aviært influensa virus destrueres, eller
- Eggene transporteres til anlegg for avfallsbehandling.

3.3.13 *Fjørfekadaver, brukt strø og gjødsel samt annet avfall fra dyrehold i risiko- og observasjonssone, som kan være kontaminert med aviært influensavirus*

- Transport kan tillates til et utpekt behandlingsanlegg for avfallsbehandling.
- Behandlingsmetoden skal være slik at den destruerer mulig aviært influensavirus.

4. § 20 andre ledd; unntak fra tiltak i §§ 16, 18 og 19

Hovedkontoret kan ved forskrift fastsette mindre vidtgående tiltak. Det kan være aktuelt å redusere risiko- og observasjonssonenes størrelse eller helt fravike kravet om å opprette sonene jf § 16. I så tilfelle skal Kommisjonen underrettes. Regionkontoret gir forslag til sonenes størrelse.

Dette er kun aktuelt å vurdere dersom utbruddet er bekreftet hos andre fugler i fangenskap. Eksempler på dette er ikke-kommersielle dyrehold, kjæledyr, sirkus, dyrepark, dyrebutikk, naturpark, inngjerdet område der fuglene holdes for vitenskapelige formål eller for å bevare truede eller offisielt registrerte sjeldne arter.

Distriktskontoret sørger for at de bestemmelser som anses som nødvendige etter §§ 17 til 19, gjennomføres i sonene.

5. § 22 Ytterligere tiltak i sonene

Regionkontoret kan i samråd med hovedkontoret avgjøre at alt fjørfe i ett eller flere dyrehold skal avlives jf § 10 (slakting til konsum eller avliving for destruksjon eller nedgraving).

Regionkontoret fatter vedtaket.

Formålet med tiltaket skal være å begrense smittespredning ved å fjerne mottakelige dyr. Kriterier for å gjennomføre tiltak i henhold til § 10 i kontaktdyrehold se bekjempelsesplanen for AI.

Kapittel V. Høypatogen aviær influensa i slakterier, på grensekontrollstasjoner og i transportmidler

1. §§ 23 og 24 HPAI i slakteri, på grensekontrollstasjon eller i transportmiddel

Forekomst av HPAI på slakteriet inngår ikke i definisjonen av "utbrudd av HPAI". "Utbrudd" er begrenset til å gjelde i dyrehold, se definisjon i § 4. Mistanke om eller påvisning av HPAI i slakteri, på grensekontrollstasjon eller i transportmiddel håndteres spesielt.

Distriktskontoret anviser og fører tilsyn etter § 23. Opprinnelsesdyrehold er å betrakte som mistenkt smittet. Distriktskontoret skal derfor gjennomføre de tiltak som gjelder ved mistanke jf § 5, og gjøre nødvendige undersøkelser for å avkrefte eller bekrefte smitte.

Distriktskontoret fatter vedtak jf § 24 andre ledd om gjennomføring av tiltak i opprinnelsesdyrehold og kontaktdyrehold.

Kapittel VI. Tiltak ved utbrudd av høypatogen aviær influensa av subtype H5N1 i et dyrehold

Ved mistanke om eller utbrudd av høypatogen aviær influensa av subtype H5N1 (HPAI H5N1) hos fjørfe og andre fugler i fangenskap, gjelder dette kapittelet i tillegg til øvrige bestemmelser i forskriften, jf § 2 annet ledd.

Et mistenkt utbrudd av HPAI H5N1 er når høypatogen H5 er påvist og N1 er mistenkt. Det foreligger et utbrudd når høypatogen H5N1 er påvist.

1. § 25 Opprettelse av A- og B-områder

Ved mistanke om eller utbrudd av HPAI H5N1 hos fjørfe eller andre fugler i fangenskap skal det opprettes A- og B-områder, i tillegg til risiko og observasjonssoner. Sonene og områdene opprettes samtidig.

Regionkontoret bistår hovedkontoret med å fastsette B-områdets geografiske utstrekning. Hovedkontoret fastsetter forskrift om opprettelse av A- og B-områdene. Det skal tas hensyn til geografiske, administrative, økologiske og epidemiologiske faktorer som er relevante for spredning av HPAI H5N1.

2. § 27 Unntak fra § 26; forbud i A- og B-områder

2.1 Generelt

Se kapittel IV pkt 3.1.

2.2 Generelle vilkår

Se kapittel IV pkt 3.2.

2.3 Spesielle vilkår for unntak fra forbudet i § 26, bokstav c

- Transport av fjørfe eller andre fugler i fangenskap eller rugeegg fra disse, samt rugeegg fra villlevende fugl ut av B-området

Det kan gis tillatelse til transport av fjørfe fra dyrehold i B-området direkte til et utpekt slakteri. Slakteriet kan ligge hvor som helst i landet.

Det kan gis tillatelse til transport av fjørfe fra dyrehold i B-området direkte til annet, utpekt dyrehold. Dyreholdet kan ligge hvor som helst i landet. Fjørfeet skal bli værende i mottakerdyreholdet i minst 21 dager.

Det kan gis tillatelse til transport av daggamle kyllinger fra rugeri i B-området til dyrehold, fortrinnsvis beliggende utenfor A-området. Distriktskontoret skal føre tilsyn i mottakerdyreholdet etter innsett.

Det kan gis tillatelse til transport av rugeegg fra dyrehold som på innsamlingsdatoen befant seg i B-området til et utpekt rugeri. Rugeriet kan ligge hvor som helst i landet.

Det kan gis tillatelse til transport av rugeegg eller egg som skal brukes til forskning eller til bruk i diagnostisk eller farmasøytisk øyemed (SPF-egg). Eggene skal transporteres til utpekte laboratorier, institutter, legemiddelfirmaer etc.

2.4 Spesielle vilkår for unntak fra forbudet i § 26, bokstav d

- Transport av produkter til humant konsum med opprinnelse fra viltlevende fugl ut av A- eller B-området

Det kan gis tillatelse til transport av kjøtt av viltlevende fugl ut av A- eller B-området (ferskt kjøtt, kvernet kjøtt, mekanisk utarbeidet kjøtt, tilberedt kjøtt og kjøttprodukter).

Kjøttet skal kun omsettes på det nasjonale markedet, og skal være merket på en måte som skiller seg klart fra kjøtt som kan omsettes på det europeiske markedet. Kjøttet skal være merket i henhold til *forskrift om generelle dyrehelsemessige betingelser for produksjon, bearbeiding, omsetning og import fra tredjeland av næringsmidler av animalsk opprinnelse til konsum*, vedlegg IV (FOR 2005-09-09 nr 1045).

2.5 Spesielle vilkår for unntak fra forbudet i § 26, bokstav e

- Transport av biprodukter ut av A- og B-områdene, dersom de helt eller delvis stammer fra fugler fra A- eller B-området

2.5.1 *Det kan gis tillatelse til transport ut av A- og B-områdene av;*

a) Varmebehandlede eller kjemisk behandlede biprodukter fra fjørfe:

1. Bearbeidet animalsk protein
2. Blodprodukter
3. Utsmeltet fett
4. Gelatin og hydrolyserte proteiner
5. Di-, trikalsiumfosfat og kollagen fra fjørfe
6. Eggprodukter
7. Kjæledyrfôr
8. Bearbeidet gjødsel
9. Jakttrofeer (preparerte)
10. Fjær

Behandlingen ved anlegget skal sørge for at aviært influensavirus destrueres.

b) Ubehandlede biprodukter fra fjørfe til godkjente anlegg for videre bearbeiding eller til destruksjon. Det skal forutsettes at transporten skal gjennomføres på en slik måte at smittespredning unngås. Behandlingen ved anlegget skal sørge for at aviært influensavirus destrueres.

c) Fjær fra fjørfe og fuglevilt kan transporteres ut av A- og B-områdene når fjærene er dampbehandlet eller med annen behandling som inaktiverer influensavirus.

2.5.2 *Det kan gis tillatelse til transport av ubehandlede fjær ut av B-området til et bearbeidingsanlegg, såfremt fjærene transporteres i tette beholdere som desinfiseres etter bruk.*

Fjær, behandlet og ubehandlet, skal følges av et dokument som angir

- a) hvilken dato materialet ble transportert fra anlegget,
- b) beskrivelse av materialet,
- c) mengden materiale,
- d) materialets opprinnelsessted,
- e) transportørens navn og adresse,
- f) mottakerens navn og adresse og eventuelt godkjeningsnummer, og
- g) eventuelt:
 - i) opprinnelsesanleggets godkjeningsnummer, og
 - ii) behandlingens art og behandlingsmetode.

Et slikt dokument er ikke nødvendig for bearbeidede dekorasjonsfjær eller bearbeidede fjær som privatpersoner medbringer eller får tilsendt for ikke-kommersiell bruk.

3. § 28 Varighet av forbud i A- og B-områder

Dersom subtypen er en annen enn H5N1, skal tiltakene som er iverksatt etter dette kapittelet oppheves og A og B-områder avvikles.

Kapittel VII Tiltak ved mistanke om og utbrudd av lavpatogen aviær influensa i et dyrehold

1. § 29 Mistanke om utbrudd av lavpatogen aviær influensa i et dyrehold

Distriktskontoret fører tilsyn etter § 29, jf § 5. DK fatter vedtak om at det foreligger mistanke om aviær influensa i et dyrehold og at bestemmelsene i denne forskriften gjelder.

Etter en vurdering basert på den foreløpige epidemiologiske undersøkelsen, kan regionkontoret avgjøre at mistenkt tilfelle skal håndteres som om sykdommen var påvist. Dette er særlig aktuelt dersom fjørfettheten er stor i området.

Distriktskontoret skal ta prøver av dyr som avlives, for å bekrefte eller avkrefte utbrudd av sykdommen. For den praktiske gjennomføringen av prøvetaking, innpakking og forsendelse, se bekjempelsesplanen for AI.

De foreløpige resultatene av den epidemiologiske undersøkelsen danner grunnlag for å vurdere om det er behov for å opprette en midlertidig restriksjonssone rundt det mistenkte dyreholdet. En slik sone er spesielt aktuell dersom det mistenkte dyreholdet ligger i et område med stor fjørfetthet. I sonen kan noen av eller alle tiltakene som gjelder ved mistanke gjennomføres i dyreholdene.

Hovedkontoret fastsetter, etter innspill fra regionkontoret, forskrift om midlertidig restriksjonssone.

Ved behov for å gjennomføre tiltak i andre dyrehold enn det mistenkte, kan alternativt regionkontoret fatte vedtak med hjemmel i § 29 jf § 7 andre ledd.

2. § 30 Utbrudd av lavpatogen aviær influensa i dyrehold

Distriktskontoret forestår anvisning og fører tilsyn etter § 30, jf § 10 bokstav a) til c), f) og g) samt § 30 tredje ledd.

Etter at utbrudd av lavpatogen aviær influensa er verifisert skal distriktskontoret fatte vedtak om at lavpatogent aviært influensavirus er bekreftet i et dyrehold og at bestemmelsene i denne forskriften gjelder, se bekjempelsesplanen for AI.

Det skal føres detaljert oversikt over hva som avlives og saneres, som grunnlag for erstatningsberegning. Vedtak og grunnlagsdata for erstatningsberegning skal sendes til Fylkesmannen med kopi til Statens landbruksforvaltning.

Mattilsyntes distriktskontor skal føre tilsyn og gi anvisninger om de tiltak som er nødvendige for å hindre at smitte spres.

Saneringen skal i utgangspunktet omfatte bygninger der dyrene har vært oppstallet, beiteområder og andre områder, kjøretøy brukt til transport av fjørfe eller andre fugler i fangenskap, kadaver, kjøtt, fôr, gjødsel, brukt strø, innredning, utstyr og andre materialer eller gjenstander som kan være kontaminert med viruset.

3. § 31 Unntak fra § 30

Distriktskontoret kan i særskilte tilfeller og etter en risikovurdering, fatte vedtak om unntak fra bestemmelsene i § 30, jf § 5 første ledd. Det skal ved unntak gis en skriftlig tillatelse. Regionkontoret kan i helt spesielle tilfeller og etter en risikovurdering, beslutte å gjøre unntak fra kravet i § 30, andre ledd, jf § 10 a) om avlaving av fugler i smittet dyrehold. Beslutningen skal tas i samråd med hovedkontoret

Unntak fra krav om avlaving kan være aktuelt dersom dyreholdet består av to eller flere epidemiologisk fullstendig atskilte enheter mht beliggenhet og daglig drift. Det skal i vurderingen tas hensyn til blant annet struktur, størrelse, drift, oppstalling, foring, utstyr, røktere og besøkende.

Unntak fra avlaving kan også være aktuelt dersom utbruddet er i dyrehold med andre fugler i fangenskap eller fjørfe som holdes av eier for produksjon til eget bruk eller som kjæledyr. Dette gjelder også sirkus, dyrepark, dyrebutikk, naturpark, eller inngjerdet område der fjørfe eller andre fugler i fangenskap er holdt for vitenskapelige formål, eller for å bevare truede eller offisielt registrerte sjeldne arter av fjørfe eller andre fugler i fangenskap.

Et slikt dyrehold skal følges opp med en klinisk inspeksjon, ytterligere overvåking samt uttak av prøver for å kartlegge smittestatus. Dette skal gjennomføres med 21 dagers intervaller.

Flytting av fuglene er i utgangspunktet ikke tillatt, jf § 10 første ledd som viderefører bestemmelsene i § 5. Dersom regionkontoret etter en vurdering og med hjemmel i § 11 første ledd likevel tillater at de flyttes, skal dette skje på vilkår og ikke før de er testet.

Regionkontoret kan etter en særskilt vurdering likevel tillate forflytning av dyrene før de er overvåket og testet (jf § 5 bokstav a) dyrevernsmessige forhold). Det er en forutsetning at dyrene flyttes til et utvalgt dyrehold hvor overvåking og testing kan utføres under tilsyn av distriktskontoret på stedet. **Forflytningen skal ikke være til hinder for effektiv bekjempelse av sykdommen.**

Hovedkontoret skal informere Kommisjonen og ESA om unntak fra avlaving i henhold til § 31 annet ledd.

4. § 33 Andre tiltak ved utbrudd av lavpatogen aviær influensa

Se veileder kapittel III pkt 5 og 6.

Kapittel VIII Opprettelse av risikosone og tiltak i sonen ved utbrudd av lavpatogen aviær influensa i et dyrehold

1. § 35 Opprettelse av risikosone

Risikosone skal opprettes ved utbrudd av lavpatogen aviær influensa. Dette kravet kan fravikes. Regionkontoret foreslår sonenes utstrekning og hovedkontoret fastsetter forskrift om opprettelse av soner. Ved opprettelse av soner skal det tas hensyn til geografiske, administrative, økologiske og andre epidemiologiske forhold som er relevante for spredning av lavpatogen aviært influensa virus.

Distriktskontoret skal føre tilsyn med fjørfevirksomheter i sonen og ta ut prøver for laboratorieundersøkelser for å utelukke spredning av lavpatogen aviært influensavirus, se bekjempelsesplanen for AI.

Dersom en sone omfatter et annet land skal hovedkontoret samarbeide med veterinærmyndighetene i berørte land om opprettelse av sonen.

2. § 36 Plikter i risikozonen

Bestemmelsene i § 17 er formulert som plikter for å synliggjøre dyreeiers ansvar.

3. § 38 første ledd; unntak fra forbud om transport i risikozonen

Forskriften fastslår forbud mot transport av levende fjørfe, rugeegg, konsumegg, fjørfekadaver, strø og gjødsel fra virksomheter som befinner seg i risikozonen.

Regionkontoret kan etter søknad og etter en risikovurdering, gi tillatelse til transport innen Norge ut av risikozonen. Regionkontoret utpeker mottakerdyrehold eller -virksomhet der dette er et vilkår. Dette skal gi Mattilsynet kontroll med forflytninger som utgjør en mulig smitterisiko.

Det skal i tillatelsene stilles vilkår for transporten. Vilkårene gjennomfører EØS forpliktelser og skal stilles så langt det er mulig. Det skal heller ikke gis dispensasjoner med hjemmel i § 42 som bryter med våre internasjonale avtaler. Alternativt kan Hovedkontoret avgjøre at Mattilsynet skal gi mer generelle tillatelser til transport.

3.1 Generelle vilkår

Det kan bare gis tillatelse til nasjonal transport. Når tillatelse til transport gis, må regionkontoret samtidig sikre at det gjennomføres relevante smittehygieniske tiltak i forbindelse med transporten og i mottakerdyreholdet/-virksomheten.

Det skal ikke foreligge mistanke om lavpatogen aviær influensa i avsenderdyreholdet; om nødvendig skal det stilles vilkår om at dyrene er klinisk undersøkt før transport. Produkter skal behandles, lagres og transporteres på en slik måte at andre produkter ikke kontamineres. Transportmidlet som brukes skal vaskes og desinfiseres før og etter bruk. Fjørfe, andre fugler i fangenskap, kjøtt, egg og andre produkter som tillates transportert skal kun omsettes på *det nasjonale markedet*.

3.2 Spesielle vilkår for unntak fra transportforbudet i § 38

3.2.1 *Fjørfe fra risikozonen til slakteri*

Følgende vilkår gjelder for transport;

- a) Slakteriet skal være utpekt, og dyrene skal transporteres direkte til slakteriet og slaktes uten opphold.
- b) Fjørfe fra risikozonen skal holdes atskilt fra annet fjørfe, og slaktes for seg eller til annen tid enn annet fjørfe (fortrinnsvis på slutten av dagen). Rengjøring og desinfeksjon skal være gjennomført før annet fjørfe kan slaktes igjen.
- c) Distriktskontoret for dyreholdet skal varsle tilsynsveterinæren på slakteriet om forsendelsen. Tilsynsveterinæren skal akseptere forsendelsen og informere distriktskontoret for dyreholdet når dyrene er slaktet.
- d) Kjøtt fra dyrene skal merkes i henhold til *forskrift om generelle dyrehelsemessige betingelser for produksjon, bearbeiding, omsetning og import fra tredjeland av næringsmidler av animalsk opprinnelse til konsum*, vedlegg IV (FOR 2005-09-09 nr 1045).
- e) Kjøtt fra dyrene skal være framstilt, oppskåret, transportert og lagret atskilt fra kjøtt som skal eksporteres.
- f) Biprodukter fra prosessen skal avfallsbehandles som høyrisikoavfall.

3.2.2 *Fjørfe under oppverping og andre fugler i fangenskap fra risikozonen*

Følgende vilkår gjelder for transport;

- a) Det ikke er annet fjørfe i mottakerdyreholdet
- b) Lokalt distriktskontor fører tilsyn i mottakerdyreholdet.
- c) Dyrene skal forbli i mottakerdyreholdet i minst 21 dager.

3.2.3 *Daggamle kyllinger fra risikozonen*

Pkt 3.2.2 bokstav b) og c) gjelder som vilkår for transport.

3.2.4 *Rugeri i sonen - daggamle kyllinger fra egg fra dyrehold utenfor risikozonen*

Daggamle kyllinger kan tillates transportert, men det forutsettes at rugeriet ved rutiner og hygieniske forhold, kan dokumentere at rugeeggene ikke har vært i smittekontakt med rugeegg eller daggamle kyllinger med opprinnelse i dyrehold i risikozonen. Alternativt gjelder vilkårene i pkt 3.2.2.

3.2.5 *Rugeegg fra dyrehold i eller utenfor risikozonen*

Rugeegg kan tillates transportert til rugeri i risikozonen under forutsetning av at de generelle vilkår følges jf pkt 3.1.

3.2.6 *Rugeegg fra dyrehold i risikozonen*

Eggene og emballasjen skal desinfiseres og det skal sikres at eggene kan spores. Dette gjelder som vilkår for transport.

3.2.7 *Konsumegg fra dyrehold i risikozonen*

- Konsumegg kan tillates transportert til et utvalgt eggpakkeri. Eggene skal pakkes i engangsemballasje og det skal stilles krav til gjennomføring av smittehygieniske tiltak, eller
- Transporten går til virksomhet som produserer eggprodukter i samsvar med forskrift 18. august 1994 nr. 833 om produksjon mv av eggprodukter, eller
- Eggene transporteres til anlegg for avfallsbehandling.

3.2.8 *Fjørfekadaver, brukt strø og gjødsel samt annet avfall som kan være kontaminert med aviært influensavirus fra dyrehold i risikozonen*

- Fjørfekadaver, brukt strø og gjødsel samt annet avfall som kan være kontaminert kan transporteres til et utvalgt behandlingsanlegg for avfallsbehandling.
- Behandlingsmetoden skal være slik at den destruerer mulig aviær influensa virus.

4. § 38 andre ledd; andre unntak i risikozonen

Hovedkontoret kan ved forskrift fastsette mindre vidtgående tiltak ved utbrudd av lavpatogent aviært influensavirus i dyrehold. Det kan bl.a. besluttes å la være å opprette en risikozone jf § 35. Distriktskontoret sørger for at de av bestemmelsene i § 37 som anses nødvendige, gjennomføres i zonen.

Disse unntakene kan være aktuelle dersom utbruddet er i dyrehold med andre fugler i fangenskap eller fjørfe som holdes av eier for produksjon til eget bruk eller som kjæledyr. Dette gjelder også sirkus, dyrepark, dyrebutikk, naturpark, eller inngjerdet område der fjørfe eller andre fugler i fangenskap er holdt for vitenskapelige formål, eller for å bevare truede eller offisielt registrerte sjeldne arter av fjørfe eller andre fugler i fangenskap. Unntak kan også være aktuelt hvis utbruddet er i et rugeri. Kommisjonen skal informeres i så tilfelle.

5. § 40 Ytterligere tiltak i risikozonen

Regionkontoret kan i samråd med hovedkontoret avgjøre at alt fjørfe i ett eller flere dyrehold skal avlives (slakting til konsum eller avlivning for destruksjon eller nedgraving). Formålet med tiltaket skal være å begrense smittespredning ved å fjerne mottakelige dyr.

For nærmere kriterier for gjennomføring av tiltak i henhold til § 40, jf § 10, se bekjempelsesplanen for AI.